

Tett liggeareal til økologisk sau

Praktiske fjøsløsninger:

Eksempel 5 – Fjøs i Hedmark til 280 økologiske vinterfôra sau

NORSØK FAGINFO | NR 10/2017, ISBN: 978-82-8202-051-0

Norsk senter for økologisk landbruk

Kristin Sørheim & Rosann Johansen, NORSØK
kristin.sorheim@norsok.no & rosann.johansen@norsok.no

NORSØK har i samarbeid med Norsk Landbruksrådgivning, Debio og Norsk sau og geit gjennomført et prosjekt for å komme med praktiske løsninger til hva man kan gjøre for å tilfredsstille kravet om tett liggeareal på minst 0,75 m² av minimumsarealkravet på 1,5 m² per vinterfôra sau og 0,18 m² av minimumsarealkravet på 0,35 m² per lam (frem til beiteslipp) i økologisk produksjon.

Dette temaarket tar for seg eksempel 5 av totalt 6 eksempler med egne temaark.

Beskrivelse av dagens løsning

Dette eksemplet tar for seg en driftsbygning med 280 økologiske vinterfôra sau av rasen norsk kvit sau. Deler av bygningen er ombygd fra et eldre kufjøs, og hoveddelen er et nybygd sauefjøs fra 2008. I den nyeste delen av fjøset er det fire langsgående binger, to fôrbrett og automatisk utfôring av grovfôr. I den eldre delen av fjøset er det binger med oppbygde liggepaller. Golvet i bingene er hullrister på stål og tre, samt strekkmetall på rist i deler av fjøset. Et redskapshus et stykke unna brukes som avlastning under lamminga. Det er full gjødselkjeller under fjøset med vanlig blautgjødselhåndtering. Det kjøpes inn noe hønsegjødsel for å ha tilstrekkelig med gjødsel. Bygda har et komposteringsanlegg, med mulighet for kompostering av fôrrester og talle.

Bilde 1 og 2: Dagens løsning. Foto: Kristin Sørheim

Forslag til løsning

Alternativ 1

Det viktigste i den nye delen av fjøset er å beholde fôringssystemet. En eventuell ombygging må derfor tilpasses dette. Det kan løses ved å legge inn liggepaller med 0,60 - 0,80 m bredde i alle bingene, langs yttervegg eller skillevegger som settes opp for å få tilstrekkelig lengdemeter for pallene og slik at sauene kan ligge inntil en vegg. Det kan legges inn faste paller i de ytre bingene, og løse paller i midtbingene. Pallene kan tas ut i midtbingene under lamming, og da kan dagens skillegrinder benyttes uten endring. Kostnaden med liggepaller er i eksempel 1 satt til kr 500,- per m² hvis de er av tre, uten gummimatter, og kr 1000,- per m² med gummimatter.

Kostnad med liggepaller vil da bli kr 105 000,- uten gummimatter og kr 210 000,- med gummimatter. Det kan påregnes litt økt arbeidsmengde for å holde dyra rene, men dersom pallene lages med en bredde på ca. 0,75 m og med ca. 10 % helling, vil de stort sett holde seg rene uten særlig mye ekstra arbeid.

Alternativ 2

Et annet alternativ til løsning i den nye delen av fjøset, er påbygg av overbygd luftegård med tett golv på hver side av fjøset, samt liggepaller med varierende bredde på 1,10 m, 1,15 m og 0,85 m, og en helling på ca. 10 % i midtbingene. De overbygde luftegårdene kan ha flis, eventuelt halm, som talle, og rundballefôring ute om ønskelig. De kan også benyttes som redskapshus i den tiden sauene ikke bruker dem og som tilleggs plass under lamming. Det overbygde, nye arealet gjør at det blir tilstrekkelig areal etter lamming, gitt et lammetall på mellom 2,0 og 2,5 per vinterfôra sau. For å lette håndtering av gjødsel og unngå avrenning er det planlagt støpt underlag, ellers vil påbygget være i treverk, med stålplater som tak. Det vil være vindbremseduk og plaststrimmelport mellom eksisterende fjøs og nytt overbygd areal.

Kostnadene for dette fjøset er regnet til kr 478 000,- pluss mva. Det er anslått at det må brukes ca. en halv time per dag til renhold i innefôringsperioden, og at det vil bli ca. 2 dager ekstra arbeid med gjødselhåndtering og kostnader til halm eller flis til bruk i tallen. På grunn av en høy investeringskostnad er det avgjørende at det blir innsparing av arbeidstid i lammingen, og det er viktig med støtte fra Innovasjon Norge for å kunne realisere investeringen.

Tett liggeareal til økologisk sau

10 | 2017

NORSØK FAGINFO

www.norsok.no